

יבמות כט

משנה.

ור"ש פוטר	שלשה אחין, שנים מהן נשואין שתי אחיות או אשה ובתה או אשה ובתה או אשה ובתה - הרי אלו חולצות ולא מתייבמות היתה אחת מהן אסורה עליו איסור ערוה - אסור בה ומותר באחותה איסור מצוה או איסור קדושה - חולצות ולא מתייבמות
-----------	--

הבאת ברייתא: תניא: ר"ש פוטר בשתייהן מן החליצה ומן הייבום, שנאמר: *כי אלהיך אלהיך* **תקח צדקה**, בשעה שנעשו צרות זו לזו - לא יהא לך ליקוחין אפי' באחת מהן.
היתה אחת מהן כו'.

קושי לאור המשנה האחרונה: הא תו למה לי? היינו הך!
תירוץ: לר"ש איצטריך, סד"א, הואיל ואמר ר"ש: שתי אחיות לא חולצות ולא מתייבמות, לגזור משום ב' אחיות דעלמא, קמשמע לן.

איסור מצוה כו'.

קושי: והא א"ר שמעון: שתי אחיות לא חולצות ולא מתייבמות!

תירוץ: גזירה משום איסור מצוה דעלמא.

קושי: הא תינח איהי, אחותה מאי איכא למימר?

תירוץ: גזירה אחותה משום לתא דידה.

קושי: והא גבי ערוה לא גזרינן!

תירוץ: שאני ערוה, דמגמר גמירי לה אינשי וקלא אית לה.

סיכום המהלך:

אחות 1 – איסור מצוה	אחות 2 – אין עליה איסור
קושי מדאורייתא, יש חיוב ייבום (כי רק אסורה מדרבנן) ולכן זה כשתי אחיות ולרי שמעון פטור	
תירוץ נגזור כדי שלא נחשוב שאיסור מצוה פטורה	
קושי רק נחשוש אם נפטור איסור מצוה אבל לא את אחותה	
תירוץ אם נפטור אותה שאינה איסור מצוה נבוא לפטור גם את אחותה בלא חליצה	
קושי כשאחותה ערוה לא גוזרים על הערוה בגלל שנחשוש שנבוא לפטור גם את אחותה בלא חליצה	
תירוץ לערוה יש קול ולכן אין סיבה לחשוש כי כולם יודעים שהיא פטורה ולא יטעו בעניין אחותה	

משנה. שלשה אחין, שנים נשואים שתי אחיות ואחד מופנה, מת אחד מבעלי אחיות ועשה בה מופנה

מאמר, ואח"כ מת אחיו השני

הקשר לאח 3	בית שמאי	בית הלל
מאמר	נשאר עמו	מוציאה בגט ובחליצה
נופלת לייבום	תצא משום אחות אשה	מוציאה בחליצה

זו היא שאמרו: אוי לו על אשתו, ואוי לו על אשת אחיו.

שאלה: זו היא למעוטי מאי?

תשובה: למעוטי הך דרי יהושע, דלא עבדינן כוותיה, אלא אי כר"ג אי כר"א.

גדולה וקטנה, מת בעלה של קטנה - תצא הקטנה משום אחות אשה; מת בעלה של גדולה -

רבי אליעזר	רבן גמליאל	רבי יהושע
מלמדין את הקטנה שתמאן בו	אם מיאנה - מיאנה, ואם לאו - תמתין עד שתגדיל, ותצא הלזו משום אחות אשה	אוי לו על אשתו, אוי לו על אשת אחיו, מוציא את אשתו בגט ואשת אחיו בחליצה.

מאתר הדרן והרבנית מישל כהן פרבר

• hadran.org.il •

גירסה 1	גירסה 2 – רב אשי	ר' אלעזר על בית שמאי
לא תימא מאמר לב"ש קונה קנין גמור, דאי בעי לאפוקי סגי לה בגיטא, אלא מאמר לב"ש אינו קונה - אלא לדחות בצרה (אחותה) בלבד	לא תימא מאמר לב"ש דחי דחייה גמורה, וצרתה חליצה נמי לא בעיא, אלא דוחה ומשייר הוא (עדיין אחותה צריכה חליצה)	
אף אנן נמי תנינא, בש"א: יקיימו ; יקיימו אין, לכתחלה לא, ואי ס"ד מאמר לב"ש קונה קנין גמור, זה יעשה מאמר ויקנה, וזה יעשה מאמר ויקנה	אף אנן נמי תנינא, ב"ש אומרים: יקיימו ; יקיימו אין, לכתחלה לא, ואי ס"ד מאמר לב"ש דוחה דחייה גמורה, זה יעשה מאמר וידחה, וזה יעשה מאמר וידחה.	חיזוק מרבי אבין
דחיית החיזוק: אלא מאי? דוחה דחייה גמורה! זה יעשה מאמר וידחה, וזה יעשה מאמר וידחה! אלא מאי אית לך למימר? מאמר דהתירא דחי, דאיסורא לא דחי, ה"נ מאמר, אפילו למ"ד מאמר קונה קנין גמור, מאמר דהתירא קני, דאיסורא לא קני.	קושי: ואלא הא קתני, בש"א: אשתו עמו, והלזו תצא משום אחות אשה!	דחיית החיזוק בגירסה 1 קושי בגירסה 2
אלא, יבמה דחזיא לכולהו - חזיא למקצתה (מאמר), יבמה דלא חזיא לכולהו - לא חזיא למקצתה.		מסקנה

שאלה: בעי רבה: מאמר לב"ש, נישואין עושה או אירוסין עושה? **קושי בהבנת השאלה:** אמר ליה אבבי: למאי הלכתא?

- אילימא ליררשה וליטמא לה ולהפר נדריה, השתא ארוסה בעלמא, תני ר' חייא: **אשתו ארוסה - לא אונן ולא מטמא לה, וכן היא לא אוננת ולא מטמאת לו, מתה - אינו יורשה, מת הוא - גובה כתובתה, עבד בה מאמר מיבעיא?**
 - ואלא לענין מסירה לחופה, מאי? נישואין עושה ולא בעיא מסירה לחופה, או דלמא אירוסין עושה ובעיא מסירה לחופה?
 - (א"ל:) השתא לא עבד בה מאמר, כתיב: **יבמה יבא עליה** - בעל כרחא, עבד בה מאמר מיבעיא?
- הסבר רבה לשאלתו:** א"ל, שאני אומר: כל העושה מאמר ביבמתו, פרחא ממנו זיקת יבמה וחלה עליה זיקת אירוסין; מאי? **ניסיון לענות על השאלה: ת"ש: -**

ר' אליעזר	ר' יהושע	ר' עקיבא
שומרת יבם	בין יבם אחד בין שני יבמין יפר	לא לאחד ולא לשנים
שאלה על ר' אליעזר	נהי נמי דקסבר, יש זיקה, בשלמא לחד מיפר, אלא לתרי אמאי?	בשלמא ר"ע - סבר אין זיקה אפי' לחד
תשובה	וא"ר אמאי: הכא במאי עסקינן - כגון דעבד בה מאמר, וב"ש היא, דאמר: מאמר קונה קנין גמור	

- אי אמרת בשלמא נישואין עושה, משום הכי מיפר,
 - אלא אי אמרת אירוסין עושה, היכי מצי מיפר? והתנן: **נערה המאורסה - אביה ובעלה מפירים נדריה!**
- דחיית התשובה:** אמר רב נחמן בר יצחק: מאי מיפר? מיפר בשותפות. **שאלה על דעת ר' אלעזר (מקודם) מהמשנה בנדרים:** ולר' אלעזר, דאמר: מאמר לב"ש אינו קונה אלא לדחות לצרה בלבד, אמאי מיפר בשותפות?
- תשובה 1:** אמר לך ר' אלעזר: אימר דאמרי אנא אינו קונה - אלא לדחות לצרה בלבד, דלא סגי לה בגיטא אלא בעי נמי חליצה, להפר נדריה מי אמרינן?!
- תשובה 2:** ואיבעית אימא, אמר לך רבי אלעזר: ולרב נחמן בר יצחק מי ניחא? מי קתני יפרו? יפר קתני! אלא הכא במאי עסקינן - שעמדה בדין ופסקו לה מזונות משלו, וכדרב פנחס משמיה דרבא, דאמר רב פנחס משמיה דרבא: כל הנודרת - על דעת בעלה היא נודרת.

